Instanţa de fond: Judecătoria Chişinău, sediul Rîşcani (jud. G. Stratulat)
Dosarul nr. 3r-198/25 (2-21104921-02-3r-03042025)

D E C I Z I E

23 iunie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:
Preşedintele completului, Mîra Ghenadie
judecătorul Cașcaval Andrei și Victoria Sîrbu
Judecătorii

examinând în ordine de recurs, recursul declarat de Guvernul Republicii Moldova împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 07 februarie 2025, adoptată în cauza în ordine de contencios administrativ, la cererea de chemare înaintată de Munteanu Maria, succesor în drepturi procesuale a lui Munteanu Leontie către Agenția Proprietății Publice și Agenția „Moldsilva”, cu privire la constatarea existenței raporturilor juridice de proprietate asupra materialelor de construcție organizate în forma casei de locuit,

C O N S T A T Ă:

Poziția instanței de fond:

La 14 iulie 2021 Munteanu Leontie s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Agenției Proprietății Publice și Agenția „Moldsilva”, solicitând constatarea existenței raporturilor juridice de proprietate a lui Munteanu Leontie asupra materialelor de construcție organizate în forma casei de locuit cu numărul cadastral *****, amplasată în extravilanul*****, cu excluderea intabulării acesteia din evidența cadastrală, ca aparținând statului.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani nr. 3-1963/2021, din 23 februarie 2023, s-a admis parțial acțiunea și s-a constatat existența raporturilor juridice de proprietate a lui Munteanu Leontie, succesor în drepturi procesuale Munteanu Maria, asupra materialelor de construcție organizate în forma casei de locuit cu numărul cadastral *****, amplasată în extravilanul*****.

La 23 aprilie 2024, Guvernul Republicii Moldova s-a adresat cu o cerere de revizuire împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 februarie 2023.

În motivarea cererii a indicat că, hotărârea în cauză a fost emisă cu încălcarea drepturilor procesuale ale Guvernului, care nu a fost atras în proces la

examinarea cauzei, în pofida faptului că pârâții au comunicat instanței și instanța a constatat că bunul în litigiu aparține cu drept de proprietate statului Republica Moldova. Astfel, instanța a constatat existența unor raporturi juridice relative la un bun care aparține unui subiect neatras în proces, îngrădindu-i dreptul la apărare.

Indică că, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, construcția cu nr. cadastral 53421010.730.01 aparține cu drept de proprietate statului Republica Moldova, înregistrat în baza Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25.02.1998. Astfel, instanța de judecată eronat a constatat circumstanțele de fapt și de drept și greșit a aplicat legea.

În opinia sa, instanța de judecată neîntemeiat s-a expus asupra drepturilor de proprietate ale Statului fără a-l atrage în proces, or, conform art.5 din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, Guvernul exercită, funcțiile de administrare a proprietății și finanțelor publice, precum și de reprezentare a statului pe plan intern și extern, în limitele stabilite de normele constituționale și actele normative.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 07 februarie 2025, s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Guvernul Republicii Moldova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, nr.3-1963/21 din 23 februarie 2023, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Munteanu Maria, succesor în drepturi procesuale a lui Munteanu Leontie împotriva Agenției Proprietății Publice și Agenției „Moldsilva" cu privire la constatarea existenței raporturilor juridice de proprietate asupra materialelor de construcție.

Solicitarea recurentului:

La 21 februarie 2024 Guvernul Republicii Moldova a declarat cerere de recurs împotriva încheierii primei instanțe, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 07 februarie 2025, cu soluționarea cererii de revizuire în fond.

La 03 aprilie 2025, cauza dată a fost repartizată judecătorului raportor Sîrbu Victoria, membrii completului fiind judecătorii Mîra Ghenadie și Cașcaval Andrei.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de recurs a invocat recurentul argumente similare celor expuse în cererea de revizuire din 23 aprilie 2024, menționând că încheierea contestată este pasibilă de a fi casată, deoarece a fost emisă cu interpretarea eronată a normelor de drept material şi procedural ce vizează calitatea procesuală pasivă şi mandatul de reprezentare a statului Republica Moldova de către autorităţile statului.

Relevă recurentul că, în temeiul pct.7 din Regulamentul cu privire la organizarea şi funcţionarea Agenţiei Proprietăţi Publice, terenul cu nr. cadastral 5342101.730, fiind aferent construcţiei cantonului, urma să fie transmis în administrarea Agenţiei Proprietăţii Publice, lucru care la acea etapa nu a fost făcut,

din lipsa mijloacelor financiare. Astfel, la acea etapă, Agenţia Proprietăţi Publice nu avea competenţă de administrare a terenului de referință, prin urmare nu avea nici calitatea de reprezentant al statului în instanţele de judecată în litigiul dat. Mai mult acest fapt se menţionaează expres în referinţa Agenţiei Proprietăţi Publice.

Consideră că, instanţa de judecată eronat a interpretat normele materiale ce stabilesc competenţa Agenţiei Proprietăţi Publice de reprezentare a Statului Republica Moldova în litigiul vizat.

Pe motivele enunțate, solicită Guvernul Republicii Moldova admiterea cererii de recurs.

La 29 mai 2025, Agenția „Moldsilva" a depus referință asupra recursului declarat de Guvernul Republicii Moldova, solicitând admiterea recursului.

Verificarea termenului de declarare a recursului:

Conform art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

La caz, Colegiul Civil a constatat cu certitudine că încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 07 februarie 2025 a fost atacată de recurentul Guvernul Republicii Moldova la 21 februarie 2025.

Astfel, Completul specializat consideră că recursul declarat este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

Studiind recursul declarat şi materialele cauzei, Completul judiciar consideră că recursul urmează a fi respins ca neîntemeiat, cu menţinerea încheierii instanţei de fond, reieşind din considerentele ce succed.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța respinge recursul.

Iar alin. (2)-(4) al aceluiași articol stabilesc că, (2) Instanţa competentă soluţionează recursul împotriva încheierilor judecătoreşti fără şedinţă de judecată. Dacă consideră necesar, instanţa competentă poate cita participanţii la proces. (3) Decizia prin care se soluţionează recursul împotriva încheierii judecătoreşti se motivează în scris. (4) După finalizarea procedurii de soluţionare a recursului împotriva încheierii judecătoreşti, dosarul judiciar se transmite instanţei competente în termen de 3 zile.

Conform art. 241 alin.(1), (3) Cod administrativ, (1) Încheierile primei instanţe şi ale instanţei de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărîre, în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi. (3) Pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a

treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, actele cauzei atestă că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 februarie 2023, s-a admis parțial acțiunea depusă de Munteanu Maria, succesor în drepturi procesuale a lui Munteanu Leontie împotriva Agenției Proprietății Publice și Agenției „Moldsilva" cu privire la constatarea existenței raporturilor juridice de proprietate a lui Munteanu Leontie asupra materialelor de construcție organizate în forma casei de locuit cu numărul cadastral *****, amplasată în extravilanul *****, cu excluderea intabulării acesteia din evidența cadastrală, ca aparținând statului Republica Moldova.

S-a constatat existența raporturilor juridice de proprietate a lui Munteanu Leontie (succesor în drepturi procesuale Munteanu Maria) asupra materialelor de construcție organizate în forma casei de locuit cu numărul cadastral *****, amplasată în extravilanul *****. În rest, acțiunea s-a respins. Hotărîrea a devenit irevocabilă. (f.d.116, vol. I)

La 23 aprilie 2024, Guvernul Republicii Moldova a depus prezenta cerere de revizuire împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani nr. 3-1963/2021 din 23 februarie 2023, în temeiul art. 449 lit. c) CPC.

Prima instanță, prin încheierea din din 07 februarie 2025, a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Guvernul Republicii Moldova.

Instanţa de recurs consideră ca fiind neîntemeiat recursul declarat de Guvernul Republicii Moldova, iar încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 07 februarie 2025 legală și fondată.

Colegiul civil şi de contencios administrativ reţine că revizuirea este o cale de retractare a hotărîrii şi nu de reformare. În cadrul revizuirii nu se verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrilor adoptate, ci în baza unor temeiuri strict prevăzute de lege are loc redeschiderea procesului şi aceste temeiuri trebuie să fie obiective, reale şi legale ce s-ar încadra în prevederile art. 449 CPC. Deasemenea, aceste temeiuri urmează a fi aplicate aşa cum le-a determinat norma juridică respectivă.

Din conţinutul cererii de revizuire depusă de Guvernul Republicii Moldova rezultă că, revizuentul–recurent a invocat drept temei de revizuire prevederile art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă.

Potrivit art. 446 CPC, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanţele, încheierile şi deciziile irevocabile ale tuturor instanţelor judecătoreşti, în condiţiile prezentului capitol. Încheierile de încetare a procesului conform art. 265 lit. c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art. 186^1 pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

Art. 447 lit. c) CPC prevede că, sînt în drept să depună cerere de revizuire

persoanele care nu au participat la proces, dar care sînt lezate în drepturi prin hotărîrea, încheierea sau decizia judecătorească.

Conform art. 448 alin. (1) CPC, cererea de revizuire împotriva unei hotărîri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluţionează de instanţa care s-a pronunţat asupra fondului.

În conformitate cu prevederile art. 449 lit. c) CPC revizuirea se declară în cazul în care instanţa a emis o hotărîre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Astfel, în cazul prevăzut de art. 449 lit. c) CPC, instanța de judecată urmează să constate dacă persoana care nu este implicată în proces este subiect al raportului material litigios, fiind prezentate probe care să dovedească acest fapt, inclusiv și faptul că prin neatragerea persoanelor în procesul civil, drepturile sau interesele legitime ale acestora ar putea fi afectate prin hotărîrea judecătorească.

Colegiul civil consideră necesar a menționa că o cerere de revizuire înaintată în condițiile art. 449 lit. c) CPC de către o persoană care nu a fost atrasă în proces, poate fi considerată întemeiată doar în situația în care neatragerea în proces a persoanei, precum și lipsirea acesteia de mecanismele de apărare al drepturilor sale procesuale, afectează în mod grav și inevitabil interesele acesteia.

Colegiul civil reține că în prezenta cauză, în cererea de revizuire depusă de Guvernul Republicii Moldova a indicat că, temei pentru a revizui hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 februarie 2023, faptul că instanța de judecată neîntemeiat s-a expus asupra drepturilor de proprietate ale statului fără a-l atrage în proces, făcând trimitere la art. 5 Legea cu privire la Guvern, nr. 136/2017.

Potrivit art. 55 CPC, se consideră participanți la proces: părțile, intervenienții, procurorul, petiţionarii, persoanele care, în conformitate cu art.7 alin.(2), art.73 şi 74, sînt împuternicite să adreseze în instanţă cereri în apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime ale unor alte persoane sau care intervin în proces pentru a depune concluzii în apărarea drepturilor unor alte persoane, precum şi persoanele interesate în cauzele privind aplicarea măsurilor de protecţie în cazurile de violenţă în familie şi în cauzele cu procedură specială.

În conformitate cu art.59 alin. (1) CPC, parte în proces (reclamant sau pîrît) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.

Potrivit materialelor cauzei obiect al prezentei cauze, este constatarea existenței raporturilor juridice de proprietate a lui Munteanu Leontie asupra materialelor de construcție organizate în forma casei de locuit cu numărul cadastral *****, amplasată în extravilanul*****, cu excluderea intabulării acesteia din evidența cadastrală, ca aparținând statului Republica Moldova.

Completul evidențiază asupra faptului că în prezentul litigiu, calitatea de pârâți pe cauza nominalizată au avut-o Agenția Proprietății Publice și Agenția

„Moldsilva”.

În conformitate cu pct.9 subpct.7) din Regulamentul cu privire la organizarea şi funcționarea Agenției Proprietății Publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 902 din 06.11.2017, cu privire la organizarea şi funcționarea Agenției Proprietății Publice, în conformitate cu domeniile de activitate stabilite la pct. 7 din prezentul Regulament, Agenția realizează următoarele funcții:

7) asigurarea drepturilor şi intereselor patrimoniale ale statului:

a) apărarea intereselor statului conform domeniilor de activitate;

b) înaintarea, în interesul statului, în instanțele de judecată, a acțiunilor privind rezoluțiunea contractelor și contestarea acțiunilor nelegitime din domeniile de activitate;

c) participarea la examinarea în instanțele de judecată a litigiilor ce țin de apărarea drepturilor patrimoniale ale statului.

Reieșind din prevederile citate, anume Agenția Proprietății Publice este autoritatea publică care este competentă de a reprezenta interesele statului Republica Moldova în litigiile ce țin de apărarea drepturilor patrimoniale ale statului. Pentru acest motiv, Agenția Proprietății Publice, în calitatea de autoritate reprezentativă a statului a fost atrasă în proces, fiindu-i atribuită calitatea procesuală de pârât.

Prin urmare, corect prima instanță a stabilit că, nu se poate pretinde astfel că au fost lezate drepturi ale persoanelor neimplicate în proces, din moment ce nu se atestă circumstanțe care ar determina raționamentul respectiv, din moment ce revizuentul Guvernul Republicii Moldova nu reprezintă interesele statului în cadrul litigiilor, or această atribuție îi revine Agenției Proprietății Publice.

În acest context, instanța de recurs apreciază ca fiind temeinice concluziile primei instanțe că, deși revizuentul aduce anumite critici pentru care Guvernul Republicii Moldova nu a fost introdus în proces, acesta nu combătut absolut prin nici un argument rațiunea pentru care Agenția Proprietății Publice ar fi fost un pârât necorespunzător. În mod special, nu a explicat de ce această entitate nu a fost îndreptățită să reprezinte în mod individual, în procesele judiciare drepturile patrimoniale ale statului.

Respectiv, nu poate pretinde recurentul că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 februarie 2023 îi sunt lezate drepturile, iar pe cale de consecință ultimul nu poate pretinde calitatea de persoană care nu a participat la proces, dar căreia îi sunt lezate în drepturi prin actul judecătoresc irevocabil pasibil revizuirii, respectiv cererea de revizuire nu se încadrează în temeiul juridic prevăzut de art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă.

La cazul de față, Colegiul civil concluzionează că revizuentul nu are calitatea de parte în procesul dat, nu întrunește calitatea de subiect al raportului material litigios și nici nu și-a justificat interesul propriu de a fi participant la

proces asimilat cu drepturile unei părți în care s-a pronunţat hotărârea atacată şi nici calitatea de succesor al vreunei părţi, context în care cererea formulată de acesta nu poate fi admisă.

În astfel de circumstanţe, Colegiul consideră că înaintarea unei asemenea cereri revizuire, în asemenea împrejurări, este una neîntemeiată şi care duce neglijarea principiului securităţii raporturilor juridice care presupune respectul faţă de principiul lucrului judecat şi care constituie încălcare a art.6 §1 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale.

În acest context, Colegiul civil relevă că unul din aspectele fundamentale ale preeminenţei dreptului este principiul securităţii raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci cînd instanţele judecătoreşti dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuţie. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărîrilor judecătoreşti.

Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărîri irevocabile şi obligatorii doar cu scopul de a obţine o reexaminare şi o nouă determinare a cauzei. Competenţa instanţelor de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare şi omisiunile justiţiei, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existenţă a două opinii diferite cu privire la aceeaşi chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci cînd este necesară, datorită unor circumstanţe esenţiale şi convingătoare (Brumărescu v. România, nr. 28342/95, § 61-62 şi Roşca v. Moldova, nr.6267/02, §24-25, Riabîh v. Rusia, § 52).

Colegiul menționează că, principiul enunțat exclude posibilitatea ca părţile, avînd scopul de a redeschide noi proceduri judiciare referitoare la aceeaşi problemă şi de a obţine o reanalizare a cauzei, respectiv o nouă hotărîre în privinţa sa, să transforme reexaminarea cauzei într-un control judiciar deghizat.

Conturat astfel, principiul securităţii juridice presupune ca statul să depună diligențe pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe și să interzică redeschiderea unor noi proceduri judiciare referitoare la aceeaşi problemă.

Din considerentele menţionate şi având în vedere că nu au fost constatate careva temeiuri de fapt şi de drept, doveditoare a ilegalităţii încheierii contestate şi care ar duce la anularea acesteia, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge recursul ca fiind neîntemeiat şi de a menţine încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 07 februarie 2025, ca întemeiată şi legală.

În conformitate cu prevederile art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de Guvernul Republicii Moldova.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 07 februarie 2025.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii: Cașcaval Andrei

Sîrbu Victoria